

Φίλη Ολσέφσκι-Διευθύντρια Φωτογραφίας

Η Φίλη Ολσέφσκι γεννήθηκε στο Λοτζ της Πολωνίας και μεγάλωσε στην Αθήνα.

Σπούδασε ζωγραφική στο Τμήμα Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών της Σχολής Καλών Τεχνών του ΑΠΘ.

Είναι απόφοιτη του Talents Sarajevo.

Έλαβε το Βραβείο Οπτικής Αφήγησης από την Ένωση Ελλήνων Κινηματογραφιστών (GSC) το 2019 για την ταινία «Μίλα».

Συμμετείχε στο πρόγραμμα Meet The Future του 610υ Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης, ανάμεσα σε 8 νέους Έλληνες διευθυντές φωτογραφίας.

Φιλμογραφία

Μαλιόβανκα

2022, docufiction, 80', σκην. Ρομάννα Λομπατς

Αντίο, Αθήνα

2021, ντοκιμαντέρ, 70', σκην. Αιμιλία Μηλού

Με λένε Άντι

2021, found footage δράσης, 9', σκην. Ανδρέας Βακαλιός, Φίλη Ολσέφσκι

Το Τέλος Της Εκδρομής

2020, δράμα, 12', σκην. Θάνος Ψυχογιός

Γιάμα

2020, δράμα, 17', σκην. Ανδρέας Βακαλιός

ΕΝΟΜΕΝΑ

2020, queer, 14', σκην. Φαίδρα Βόκαλη

Εξπρές Σκοπελίτης

2020, ντοκιμαντέρ, 70', σκην. Αιμιλία Μηλού

Μίλα

2019, μελόδραμα, 15', σκην. Ανδρέας Βακαλιός

Από τον φωτογράφο: Ανδρέας Βακάλιος

Σημείωση: Στο παρακάτω κείμενο, η μη χρήση τόνων (εκτός από εξαιρετικές γλωσσικές περιπτώσεις) είναι εσκεμμένη. Είναι επιλογή της συνεντευξιαζόμενης.

Πώς αποφασίσατε να ασχοληθείτε με τον συγκεκριμένο χώρο και αν και ποιες δυσκολίες αντιμετωπίσατε στην εύρεση εργασίας σε αυτόν το χώρο;

Ξεκίνησα ζωγραφίζοντας. Η φωτογραφία ήρθε σαν φυσική προεκταση της ζωγραφικής. Ο μουσαμας έφερε την κάμερα. Αυτή η συνέχεια μου φαινόταν αυτονόητη. Με λαδομπογιά ή με φιλμ, με καρβουνό ή με πιξέλ, ο τελικός στόχος είναι η παραγωγή εικόνας.

Η στατική φωτογραφία με έφερε στην κινούμενη φωτογραφία. Είχα ανάγκη να ξεκουνηθώ και να κινησω τις εικόνες που φανταζόμουν. Η κίνηση τελικά με λυτρώσε, σαν να εβγάλα και πόδια και φτερά. Και καπως έτσι, αυτονοητα, ευκολα και δυσκολα, κανουμε ταινιες.

Επειδη δεν διενυσα την πορεια που παραδοσιακα διανυει μια νεα φωτογραφος (κινηματογραφικες σπουδες, εργασια στο χωρο), κι επειδη μπηκαμε στις ταινιες απο τα αριστερα, δεν βρηκα ιδιαιτερες δυσκολιες. Απλα πεσαμε στις λασπες της μη χρηματοδοτημενης ταινιας και περασαμε υπεροχα. Ελπιζω να συνεχισουμε να

χαιρομαστε παντα ετσι κανοντας ταινιες.

Από τον φωτογράφο: Γιαννης Καπούζης

“Θα μιλησω για κατι που με εντυπωσιαζει και με συγκινει. Οι ευαλωτοτερες απο μας -οπως π.χ. Οι επιβιωσασες σεξουαλικης κακοποιησης ή οι νευροδιαφορετικες γυναικες-, δειχνουν τεραστια τρυφεροτητα και υπομονη μεσα στους αγωνες τους να σμιλεψουν μια καλυτερη πραγματικοτητα.

Στον κινηματογραφο βλεπουμε οτι αυτη η

*τρυφεροτητα δινει μια διαφορετικη ματια
ησυχης παρατηρησης. Ο κοσμος δεν κρινεται με
θυμο για αυτο που ειναι.”*

Από όσο ξέρουμε υπάρχουν πολύ λίγες γυναίκες διευθύντριες φωτογραφίας παγκοσμίως αλλά και στην Ελλάδα ακόμα πιο λίγες, πώς το εξηγείτε αυτό;

Αυτο ειναι πολυ ενδιαφερον φαινομενο. Βλεπουμε γυναικες σε διαφορα κομματα της κατασκευης μιας ταινιας. Οχι πολλες. Αλλα ειναι εκει. Γιατι οχι αλλου;

Φαινεται οτι το κινηματογραφικο status quo αποθαρρυνει με δυναμη τις γυναικες. Για διαφορους καλους λογους, τις δεχτηκε στην παραγωγη, στην ηθοποιια, στη σκηνογραφια. Για διαφορους κακους λογους, τις απεκλεισε απο πεδια απο τη σκηνοθεσια ή τη φωτογραφια, τομεις «πολυ δυσκολους για γυναικες». Οσες δεν απεκλεισε, τις εκρυψε.

Η γυναικα ειναι η διαχρονικη persona non grata, ακαταχωρητη και παριας. Δεν ειναι κατι καινουργιο αυτη η κατασταση σε εναν κοσμο που χτιστηκε πανω στις αντιφασεις του καπιταλισμου.

Σαν καλλιτεχνες, δεν θεωρουμε την κατασταση αυτονοητη. Μετεχουμε της αλλαγης. Ειμαστε ολα μας η προοπτικη για την καλυτερη δυνατη υλοποιηση του κινηματογραφου, της τεχνης, εν τελει της ανθρωποτητας.

Τι συμβουλή θα δίνετε σε μια νέα γυναίκα που θέλει να ασχοληθεί με τον χώρο;

Θα μιλησω για κατι που με εντυπωσιαζει και με συγκινει. Οι ευαλωτοτερες απο μας - οπως π.χ. Οι επιβιωσασες σεξουαλικης κακοποιηση ή οι νευροδιαφορετικες γυναικες-, δειχνουν τεραστια τρυφεροτητα και υπομονη μεσα στους αγωνες τους να σμιλεψουν μια καλυτερη πραγματικοτητα.

Στον κινηματογραφο βλεπουμε οτι αυτη η τρυφεροτητα δινει μια διαφορετικη ματια ησυχης παρατηρησης. Ο κοσμος δεν κρινεται με θυμο για αυτο που ειναι.

Η αληθεια των πραγματων μας σφιγγει πριν ακομη γεννηθουμε, ειναι μεσα μας ακομη κι οταν την ξεχναμε. Σε εναν κοσμο που δεν δεχεται ευκολα τη διαφορετικοτητα, η δυναμη μας ειναι αυτη ακριβως η διαφορετικοτητα, η μαχητικη μας τρυφεροτητα.

Σε τι βαθμό και πώς εκφράζεται κατά την γνώμη σας και σύμφωνα με τις εμπειρίες σας οι διακρίσεις με βάση το φύλο στο συγκεκριμένο επάγγελμα; Ήταν κάτι που βιώσατε/παρατηρήσατε που θα μπορούσατε να μοιραστείτε μαζί μας ;

Στον κινηματογράφο βρήκα μια αγκαλιά. Ανθρωποι με πήραν από το χέρι, με εμπιστευτήκαν και τώρα έχω την ευλογία να μετεχώ στη μαγικότερη τέχνη του κόσμου: στην τέχνη της κατασκευής μιας ταινίας.

Στις ταινίες μας δουλέψαμε ανορθόδοξα και χωρίς τα ασφυκτικά -για εμάς- ISO. Η διαφορετικότητα μας αγκαλιάστηκε με τον πιο ζεστό τρόπο.

Ομως, υπάρχουν ακόμη θεματοφύλακες της στασιμότητας. Κρυβονται στα πιο απίθανα μέρη. Κυρίως σε ποστα που δεν έχουν καθόλου να κάνουν με την καλλιτεχνική ζύμωση, αλλά περισσότερο με την τεχνική προετοιμασία μιας ταινίας.

Εκεί συχνά μπαινουν θεσφάτα για το τι πρέπει ή δεν πρέπει να γίνει σε μια ταινία, σε απολυτή αρνήση της ιστορικής και εμπειρικής βεβαιότητας ότι στην τέχνη δεν υπάρχουν βεβαιότητες, ότι δεν υπάρχει ένας και μονο τρόπος να φτιαχίσεις ένα έργο. Υπάρχει ο τρόπος σου και χώρας κι εσύ.

Σε πολλές χώρες τα τελευταία χρόνια γίνεται μια προσπάθεια να εφαρμοστεί το μέτρο του 50/50 όσον αφορά την συμμετοχή των γυναικών στην παραγωγή ταινιών αλλά και στα προγράμματα των διεθνών φεστιβάλ κλπ. Στην Ελλάδα μέχρι στιγμής δεν έχει υπάρξει μια τέτοια πρωτοβουλία σε θεσμικό επίπεδο. Είναι κάτι που θα θέλατε, που ίσως συζητάτε και με άλλους κινηματογραφιστές και κινηματογραφίστριες και ανθρώπους που δουλεύουν στον χώρο ή θεωρείται ότι δεν έχει ακόμα ανοίξει καν η συζήτηση;

Μας παραδοθηκε μια ανθρωπότητα σε κακή κατάσταση. Αυτή βαραίνει και τον κινηματογράφο, πραγματικά τον κάνει βαρύ, ασήκωτο, αναλγητο, κυνικό.

Με συγκαλλιτέχνες μας μιλάμε συχνά για αυτενεργεία, για την αναγκαία ανάγκη να παρούμε θέση, για την αναγκαιότερη ανάγκη να χτίσουμε κάτι δικό μας.

Θα ήθελα εδώ να τονίσω ότι η αλλαγή είναι απαραίτητη σε όλα τα μετωπά. Σε ένα μηχανισμό που παράγει συνεχώς ανισότητες, το 50/50 μόνο προσωρινή ανακούφιση μπορεί να παρέχει, αφού η αλλοτρίωση που πληττεί τη σκέψη της ανθρωπότητας θα συνεχίσει τη δουλειά της, ίσως και αποτελεσματικότερα όσο υπάρχει η αυτοπεποίθηση που φέρνει η ενέση μιας προσωρινής λύσης.

Ναι, είναι απαραίτητη η συζήτηση. Και έχει ξεκινήσει ήδη. Νιώθω ότι τα

διαπραγματευόμενα μέρη έχουν ερθει στο τραπέζι κουρασμένα, θυμωμένα, αποκαρδιωμένα. Χρειαζόμαστε ρησέτ.

Στα χρόνια που δουλεύετε έχετε παρατηρήσει να αυξάνεται ο αριθμός των γυναικών πίσω από τις κάμερες και σε διάφορα πόστα του συνεργείου;

Ναι!

Από τον φωτογράφο: Γιαννης Καρπούζης

“Διαβαζοντας την ιστορια του κινηματογραφου, βλέπουμε οτι εκτος απο τις γυναικες, ενα απο τα διαχρονικα θυματα της δυναστειας της ιεραρχικης δομης, ηταν και οι φωτογραφοι. Δεν αντιμετωπιζονταν παντα σαν καλλιτεχνες που μετουσιωνουν τα νοηματα του σεναριου, αλλα μαλλον σαν ντανταδες της καμερας. Ομως, δεν

κανουμε σινεμα για αυτο.”

Για σας ποια είναι τα χαρακτηριστικά μιας επιτυχημένης συνεργασίας ανάμεσα σε μια διευθύντρια φωτογραφίας και μια σκηνοθέτιδα ή ένα σκηνοθέτη;

Λεμε συχνά ότι ο μουτσος και ο καπετανιος, και οι δυο δουλευουν για το πλοιο. Για το πλοιο, οχι για τον καπετανιο. Ο καπετανιος με τη σειρα του βαζει ολες του τις δυναμεις στο πλοιο. Και το πλοιο πρεπει να φτασει σωο στο λιμανι.

Στο πλοιο της ταινιας, η καθεμια απο μας αποτελει αυταξια. Ολα μας δουλευουμε για την ταινια. Για την ταινια. Καποιες φορες, η ιεραρχικη δομη παραγει προηγουμενο δυστροπων συσχετισμων. Τοτε, οι σχεσεις μεταξυ δημιουργων βαλλονται, ο σκηνοθετης λειτουργει σαν ανεξελεγκτος καπετανιος, και ολοι και ολα υποφερουν υπο αυτη τη δυναστια: ακομη κι η αληθεια της ταινιας.

Διαβαζοντας την ιστορια του κινηματογραφου, βλεπουμε οτι εκτος απο τις γυναικες, ενα απο τα διαχρονικα θυματα της δυναστειας της ιεραρχικης δομης, ηταν και οι φωτογραφοι. Δεν αντιμετωπιζονταν παντα σαν καλλιτεχνες που μετουσιωνουν τα νοηματα του σεναριου, αλλα μαλλον σαν ντανταδες της καμερας. Ομως, δεν κανουμε σινεμα για αυτο.

Η ταινια (οφειλει να) κουβαλαει νοηματα, μια αληθεια για τη ζωη, ή εστω μια προταση πλοηγησης σε αυτην. Αυτη η αληθεια βρισκεται στη μαγια της ταινιας, στο σεναριο. Η σκηνοθεσια αφηνει αυτη τη μαγια να φουσκωσει, οι λεξεις γιγαντωνονται και ψηνονται σε κατι αυτονομο. Ομως, οι λεξεις καπου σταματουν.

Η φωτογραφια ξεκινα εκει που σταματουν οι λεξεις. Εκει που δεν χωραι τιποτε αλλο απο το απαλο και διαπεραστικο αγγιγμα της εικονας.

Στα επόμενα 5 χρόνια τι θα ευχόσασταν να αλλάξει προς το καλύτερο στο ελληνικό σινεμά;

Τα σεναρια. Απο το μηδεν.

Μπορείτε να μας πείτε κάποιες κινηματογραφίστριες (σκηνοθέτιδες, παραγωγοί, διευθύντριες φωτογραφίας κτλ) που να αποτελούν έμπνευση για σας και θα συστήνατε να παρακολουθήσουμε την δουλειά τους ;

Δεν ξερω αν μπορω να συστησω, μπορω ομως να μιλησω για κινηματογραφιστριες που με αφορουν.

Η Αντρεα Αρνολντ είναι μια καλλιτέχνης που η ζωντάνια της με αφορά πολύ. Η Κέλλυ Ραηχαρντ επίσης. Και η Σανον Μερφι με το Babyteeth!

Η Τζένα Ροουλαντς είναι μια τεραστία καλλιτέχνης. Προέβαλλε αντιστάσεις σε ένα πολύ σκληρό σταρ σύστημα και διεκδίκησε το αυτονοητό: απόλυτη χειραφέτηση για το χαρακτήρα που πλαθούμε. Το κινηματογραφικό στούντιο που αποτελούσε προεκτάση του σπιτιού με τον Κασσαβέτη, η κινηματογραφική τους οικογένεια συνέχεια και απολήξη της φυσικής τους οικογένειας. Έτσι, το σινεμά που συγκατασκεύασε η Ροουλαντς μαζί με τον Κασσαβέτη ήταν ίσως πιο αληθινό από τη ζωή.

Η Καρι Φίσερ, μια γυναίκα που διάνθισε την αμερικανική σεναριογραφία με το ενδελεχές σκρίπτ ντοκτορίν της. Όμως, δεν είναι μόνο αυτό: παρήγαγε πολυεδρικό έργο μέσα σε ένα κεφάλι πονοκεφαλιασμένο από την ψυχική ασθένεια. Μας έδειξε ότι μπορούμε, ακόμη κι όταν οι διαδρομές του κεφαλιού μας σκοτεινιάζουν. Σαν νευροδιαφορετικός άνθρωπος, πάντα ενιωθα ότι η ψυχική ασθένεια δεν είναι κάτι που πρέπει να κρυψώ. Δεν ήξερα γιατί, αλλά η Καρι ήξερε και μας έδωσε τις λέξεις. Μας είπε ότι η ψυχική ασθένεια δεν οφείλει να βιωθεί ως ντροπή αλλά ως παρασημο του συνεχούς πολέμου που μαινεται μέσα μας.

Πείτε μας πάνω σε τι δουλεύετε αυτόν τον καιρό;

Αυτό τον καιρό θέλουμε πολύ να μιλήσουμε για την Αντι: ένα εφηβό κορίτσι εγκλωβισμένο σε ένα κυκλώμα sex trafficking παιδιών. Μια μέρα, η Αντι αποφασίζει να δραπέτευσει. Κλεβει το κινητό των διωκτών της και αρχίζει να τους καταγράφει. Η αποδραση φέρνει την καταδίωξη της, μέχρι που η Αντι αλλάζει τη φορά του κυνηγητού και κυνηγάει αυτή τους διωκτές της.

Πιστεύουμε στην Αντι, αφού είναι ένα πλάσμα που αυτενεργεί, μαζεύει όσες δυνάμεις έχει και πολεμάει, στρεφοντας η ίδια την κάμερα στην εαυτή της.

Πιστεύουμε στην Αντι, επειδή η αρχική της τολμή μετατρέπεται στην πορεία σε αυτοθυσία.

Πιστεύουμε στην Αντι, αφού είναι μετουσιωτριά της λυτρώσης της: η Αντι είναι πραγματική μας φίλη και η συγκλονιστική της ιστορία μάς βεβαιώνει ότι μπορούμε να ονειρευτούμε να κάνουμε τα πάντα, από το χειρότερο ως το καλύτερο, και η ίδια επιλέγει ακατοπονητά το καλύτερο.

